

הממשלה כולה נושאת באחריות למדיניות החוץ בפני הכנסת. על ביצוע מדיניות החוץ ממונה מטעם הממשלה שר החוץ. תפקידו של משרד החוץ לקיים את קשריה הרשמיים של מדינת ישראל עם העולם החיצון באמצעות המשרד הראשי בארץ והנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות בחוץ לארץ על ידי –

ניהול המערכות המדיניות בארגונים בינלאומיים ובפני הממשלות של המדינות הזרות;

הסברה מתמדת של עמדת ישראל ובעיותיה בפני הממשלות ובפני הציבור ופיתוח קשרי תרבות אתם; הודוק קשרי כלכלה ומסחר עם מדינות זרות;

שמירה על זכויות אזרחי ישראל בשוהותם בחוץ לארץ ומתן שירותים קונסולריים לאזרחים זרים; דאגה מתמדת לענייני הציבור היהודי בארצות מושבו.

מחלקות משרד החוץ מחולקות לשלושה סוגים: מרחביות, תיפקודיות ומינהליות. ביום 1 באוגוסט 1957 היה מספר העובדים במשרד החוץ בארץ 338 (לרבות עובדי שירותים) ומספר העובדים בנציגויות בחוץ הגיע ל-255 בישראלים ו-427 עובדים מקומיים.

הייצוג הישראלי בחוץ לארץ

בראשית ספטמבר 1937 ירתה ישראל מיוצגת ייצוג דיפלומטי ב-50 מדינות, מתן 36 מדינות על ידי נציגויות קבועות. בארצות הברית, בצרפת, בבריטניה הגדולה, בקנדה, בברית המועצות, בארגנטינה, באיטליה ובנאנאה היו שגרירויות, ב-27 מדינות היו ציריות ואילו ביוון – נציגות דיפלומטית. כן קיימה ישראל 33 נציגויות קונסולריות, מתן 20 בראשות קונסולי-כבוד. נוסף על אלה יש למנות שתי נציגויות ליד אוזם: בניו יורק ובגינבה.

נציגויות זרות בישראל

37 מדינות מיוצגות בישראל ייצוג דיפלומטי; מזה 7 שגרירויות, 29 ציריות, ונציגות דיפלומטית אחת. מאז פרסום שנתון הממשלה הש"ז עד היום הגישו את כתבי האמנתם לנשיא המדינה בירושלים השגריר של בריטניה הגדולה וצירי יוגוסלביה, הולנד, הקהילת הדומיניקנית, הונגריה, איסלנד, שווייץ, רומניה, הפיליפינים ופרו.

כין ישראל לארצות ערב

מערכת סיני היוותה המאורע המרכזי של השנה הנסקרת. הרף החלמת מועצת הביטחון ומאמציו של

עם הלאמת תעלת סואץ ב-26 ביולי 1956 ומשבר סואץ שלאחריו, הפסיקה מצרים לשעה קלה את התגרויותיה בגבול ישראל. אולם בעוד ששר שקט יחסי בגבול המצרי המשיכו שליטי מצרים באימוניהם על ישראל ובהפעלת פדאיון מארצות ערביות אחרות, בעיקר סיריה. כאשר לאומים, הרי עוד עם פיגוע התעלה על-ידי הבריטים הצהיר רודן מצרים ב-19 ביוני 1956 לאמור: "אנו מחויבים להיות חוקים כדי לכבוש ביד חזקה זכויותיו של העם הפלסטינאי". ב-11 ביוני התפאר הרמטכ"ל המצרי באלכסנדריה לאמור: "הצבא המצרי חזק למדי כדי לטהר את ישראל מפני הארץ". בסוף הקיץ לקראת הבחירות בירדן שעמדו להתקיים בסתיו, התבלטו מצד אחד שאיפותיו האימפריאליות של רודן מצרים לגבי ארצות המזרח התיכון על-ידי ניסיון החלטות על ירדן, ומצד שני הלכה ונרקמה כנראה מהדש תוכנית לצרף את ירדן לארצות-הברית אשר גם בה ראתה ישראל סכנה לבטחונה. מה גם שעיראק לא התמה על הסכם שביתת נשק עם ישראל.

אולם נראה היה כי מויתותיו של רודן מצרים הן מידיות יותר. לשוא תבעה ישראל לשים קץ להתגרויות באמצעות אוזם. פעולות האיבה המצריות גברו והלכו בספטמבר ובאוקטובר, תחילה בעיקר מהגבול הירדני, ביוזמת המצרים ובהשראתם, מטרתם היתה כפולה: לפגוע בישראל ולהשפיע על תוצאות הבחירות בירדן. כן התחדשו פעולות התוקפנות מן הגבול המצרי.

ביום 15 באוקטובר 1956 הזהיר ראש הממשלה כי לפי סעיף 51 של מגילת האו"ם "יש לכל חבר בארגון האומות המאוחדות זכות הגנה עצמית... ממשלת ישראל לא תשלים עם התרת הרצועה, לא תותר על

זכותה הטבעית המוכתרת לה גם במגילת או"ם, להגן על חיי הנושבת; ומעשי הבלה ורצח הנעשים בישראל על דעת השלטונות בארצות השכנות, יעלו לשולחיהם ביוקר רב".

בתארו את התקופה מאז נאומו ב־15 באוקטובר, אמר ראש הממשלה בכנסת ב־7 בנובמבר 1956: "... משבר סואץ שפרץ בחדשים האחרונים והסעיר את העולם—לא גרף אותנו בסערה זו... מאז מסרתי סקירתי בכנסת לפני שלושה שבועות קרה דבר אשר הגביר סכנתנו והיבב אותנו לאהוז מיד באמצעי הזרזות מיוחדים ונמרצים: לאחר הבחירות בירדן, שבחן מילא השוחד המצרי תפקיד מכריע, נבחר רוב פרלמנטרי, ומיד נכרתה ברית צבאית משולשת בין מצרים, ירדן וסוריה, והצבאות של שלוש מדינות אלה הוצבו תחת פיקוד מצרי—והמטרה היתה ברורה:—מלחמה בישראל עד רדתה הפדאיון המצרי רייב, אשר בתקופת משבר סואץ נצטוו עלידי הרודן המצרי לעכב פעולתם הרצחנית בישראל—הופעלו שוב, מיד לכשנדמה היה לגמאל עבדול נאצר שהמשבר עבר ושקץ, וקבוצת פדאיון אחת נתגלתה בסביבות שדהבוקר, שניה נתפסה בנצרת, כשהיא נשלחה לארצנו מנפון עלידי הנספח הצבאי המצרי בלבנון; מוקשו שדותינו בניצנה עלידי הבלנים צבאיים מצריים, ועשרים ושלושה חיילים יהודים נפגעו. "לא נשאר כל ספק שעניבת החנק מסביבנו הולכת ומתהדקת, והרודן המצרי אינו נרתע מכל דבר העלול להכריענו—ונתבענו בדחיפות לנקט באמצעי התגוננות יעילים".

ב־29 באוקטובר יצאו כוחות ישראל במערכה נגד הפדאיון ומעוזי התוקפנות המצריים במדבר סיני וברצועת עזה. לאחר קרבות שנמשכו עד ל־5 בנובמבר, נשבר כוחו העיקרי של הצבא המצרי שרוכז באזורים אלה וצה"ל השתלט על כל מדבר סיני פרט לרצועה ברוחב של 15 ק"מ ממזרח לתעלת סואץ, ועל רצועת עזה.

במערכה נפלו בידי כוחות ישראל 5,600 שבויים מצריים, וכן נשק וציוד רבות, כולל נשק וציוד מתוצרת סובייטית. ממשלת ישראל הכינה נכונה להחליף מיד את השבויים בארבעת השבויים הישראליים שהיו בידי המצרים—אשר רק אחד מהם נפל שבי בעת המערכה—אך שלטונות קהיר שהשו את התהד לפת קרוב להדשיים. השבויים המצריים הוחזרו בין ה־21 בינואר ל־5 בפברואר 1957 והישראלים הוחזרו ב־27 בינואר.

עלידי מיוגר הכוחות המצריים במדבר סיני ושכיר רת המערך המלחמתי המצרי שם, סוכלו מנימות ההתקפה המיידית של שלטונות קהיר. כן נפרץ הסכר הימי והאווירי במפרץ אילת, הוחלש מעמדו של הרודן המצרי ונתחזק מצבה הבטחוני והמדיני של ישראל.

הדיונים באו"ם

ב־30 באוקטובר 1956 נתכנסה מועצת הביטחון לדון בנקיטת אמצעים להפסקתה של הפעולה הצבאית הישראלית. ארצות הברית הגישה הצעת החלטה לקווי שביתת הנשק ולמניעת כל עזרה צבאית, בלתי לית וכספית מישראל עד שתציית להחלטת. הצעת ההחלטה לא נתקבלה בגלל ויכוח בריטי-צרפתי.

ב־1 בנובמבר נתכנס מושב החירום הראשון של עצרת או"ם וב־2 בו נתקבלה החלטה שקראה להפסיק את הצעת ההחלטה לכנסתם של כוחות הנשק לאיזור. כן קראה הצעת ההחלטה לנסוגה אל מעבר לקווי שביתת הנשק, להימנעות מפשיטות מעבר לקוים ולקיום ההסכם במלואו, וכן לפתיחתה של תעלת סואץ—לאחר הפסקת האש—לשייטת חופשי ובטוח. ב־3 בנובמבר הגישה ארצות הברית הצעות החלטה שלא הועמדו להצבעה. הוצע בהן, בין היתר, לתקום ועדה שתדון במשטר שביתת הנשק בכללו ובקידום השלום באיזור.

ב־4 בנובמבר הודיע נציג ישראל למזכיר הכללי של או"ם כי ב־3 בנובמבר הביעה ישראל את הסכמתה להפסקת אש בתנאי שמצרים תשיב תשובה דומה. בו ביום אישרה העצרת מהדש את ההחלטה בדבר הפסקת אש ונסיגת וקבולת את הראשונה בהחלטות בדבר הקמתו של היל או"ם לשעת חירום, על סמך הצעה של קנדה.

ב־5 בנובמבר נמסר למזכיר הכללי של או"ם כי ישראל הסכימה להפסקת אש החלטית וכי שקט שורר מאז הבוקר.

ב־7 בנובמבר הורה העצרת על קריאתה לישראל להחזיר את כל כוחותיה אל מעבר לקווי שביתת הנשק, ועל קריאתה להוצאת הכוחות הצרפתיים והבריטיים ממצרים. ב־8 בנובמבר הודיעה ישראל על נכונותה להוציא את כוחותיה ממצרים מיד עם השגת הסדרים מתאימים עם או"ם ביחס לחיל או"ם בתזכיר שהוגש למזכיר הכללי ב־21 בנובמבר, והסבר כי ההסדרים המניחים את הדעה, פירושם—הסדרים שביטחון את ישראל מפני חידוש האיום בהתקפה עליה ומפני מעשי לחמות כיבשה וביים.

תוך משא ומתן ממושך עם המזכיר הכללי והביעה לאיפוסקת ליצירת נסיבות שיהיה בהן כדי למנוע את חידושם של ההסגר ושל טירוד הדמים נגד ישראל, החלה ישראל בהוצאת כוחותיה ממדבר סיני. ב־24 בנובמבר הודיעה ישראל על פיגועי שטחים נכבדים ועל החזרת חלק גדול מצבאותיה. בהתעלמה מכך, החליטה העצרת, בו ביום, להביע צער על שעקר כה לא הוחזרו כוחות ישראליים כלשהם אל מעבר לקווי שביתת הנשק. ואישרה את ההחלטות הקוראות לנסיגת כוחות ישראל, בריסוד וצרפתי. נסיגת הכוחות הישראליים נמשכה בהדרגה והושלמה בערך

"... בהחלטה השנייה מיום 2 בפברואר 1957, קבעה העצרת כי כוח או"ם ייכנס לאיזור מיצרי טיראן עם נסיגת ישראל. כולם מכירים שתפקיד כוח או"ם במיצרי טיראן כולל מניעת מעשי איבה... "ממשלתי רשמית לפנייה את ההבטחה הכלולה בדון וחשבון של המזכיר הכללי מ-26 בפברואר 1957 שכל הצעה על נסיגת כוחות או"ם מאיזור מפרץ אילת תובא תחילה בפני הוועדה המייעצת... נוהל זה יתן לעצרת אפשרות להבטיח שלא ייעשו שינויים נגד הרים העלולים להביא להגדלת האפשרות של פעור לוח מלחמה. יש לנו יסוד להאמין כי בדיון מעין זה יודרכו רבים מחברי או"ם עלילידי ההשקפה שהביע השגריר לודג' בד בפברואר, בזכות ההזקתו של כוח או"ם במיצרי טיראן עד שזוכהו למעשה הנאי שלום."

"... ברעיה של ישראל להפעיל לגבי אוניות הרשומות בישראל, את הוכחות למעבר חופשי ובתום לב והיא מוכנה להצטרף למדינות אחרות כדי להבטיח כיבוד בינלאומי של זכות זו. "ישראל תגן על אוניות נושאות דגלה המשתמשות בזכות שיט חופשי ובתוסללב בלב ים ובמים ביני לאומיים."

"... הפרעה בכוח מוזון לאוניות נושאות דגל ישראל המשתמשות בזכותן למעבר חופשי ובתום לב במפרץ אילת ודרך מיצרי טיראן, תראה בעיני ישראל כהתקפה המוכה אותה להשתמש בזכות הטבעית של הגנה עצמית לפי סעיף 51 של המגילה ולנקוט כל האמצעים הנדרשים להבטיח שיט חופשי ובתוסללב של אוניותיה במפרץ ובמיצרים."

"... הנשיא אייזנהאור הצהיר בנאום פומבי ב-20 בפברואר: "אין להניח כי אם תיסוג ישראל, תפריע מצרים לשיט ישראלי בתעלת סואץ או במפרץ אילת". להצהרה זו נודעה השיבות רבה בקביעת עמדתה של ממשלתי היום."

"... ממשלת ישראל מודיעה על נסיגה כללית מרצועת עזה... היא מודיעה על כך על יסוד ההנחות הבאות:

- "(א) כי עם הנסיגה יופעלו כוחות או"ם בעזה והשלטון הצבאי והאזרחי שהיה עד כה בידי ישראל יעבור באופן בלעדי לידי כוחות או"ם."
- "(ב) כן מצפה ישראל כי כוחות או"ם ימלא את התפקידים שמנה המזכיר הכללי, דהיינו: "לקיים ביטחון החיים והרכוש באיזור עליידי מתן הגנה משטרתית יעילה ומספקת; להבטיח מינהל אזרחי משובח; לתת עזרה מכסמילית לתוכנית או"ם לגבי הפליטים; לקדם הפיתוח הכלכלי של השטח ותושביו."
- "(ג) כן מצפה ישראל כי האחריות הנוכרת של או"ם במינהל עזה תיטשן לתקופת ביניים מזמן ההעברה עד אשר יהיה הסדר שלום."

במהצית ינואר-פרט לרצועת החוף המערבי של מפרץ אילת ורצועת עזה.

במשך כל מהלך הדיונים באו"ם הדגישו נציגי ישראל כי ביסוד הביעיה טונחת מענתה הפסולה של מצרים לזכויות של צד לוחם. המזכיר הכללי של או"ם נתבקש רשמית עליידי ממשלת ישראל לברר אם מצרים עודנה טוענת כי מצב מלחמה שורר בינה וישראל. אף כי נקודה זו הועלתה פעמים רבות, הן במשא ומתן עם המזכיר הכללי והן מעל במת העצרת, לא נתקבלה תשובה מספקת.

ב-19 בינואר 1957 הביעה העצרת צער ודאגה נוכח אי-ציותה של ישראל להחלטות קודמות ו-24 בינואר פרסם המזכיר הכללי דו"ח נוסף על המצב.

רישומי של מיבצע ההסברה הישראלי החל להיות ניכר ומשלחות רבות קיבלו את הטיועון הישראלי כי יש ללוות נסיגה בהסדרים שיבטיחו כי השיט הישראלי לא יהא עוד נתון להפרעות וכי רצועת עזה לא תשוב להיות בסיום לתוקפנות מצרית. בד בפברואר הורה אמנם העצרת והביעה צער ודאגה עמוקים נוכח אריהציות להחלטות וקראה לפינוי מוחלט ללא דיהוי נוסף. אולם בפעם הראשונה בפרשה זו לוותה ההחלטה על נסיגה בהחלטה אחרת שלא דנה בנסיגה. בהחלטה נוספת זו, שנתקבלה באותו היום, הורה העצרת וקראה לקיום קפדני של הסכם שביתת הנשק וצינת את תפקידי חיל החירום של או"ם לאחר הפינוי המוחלט של אזורי שרם-אלישיין ועזה. במטרה להגיע למצב שיקל על שמירת הנאי שלום באיזור.

האווירה בעצרת היתה נוחה בהרבה לתביעותיה של ישראל שמהדית בנובמבר ובדצמבר 1956. הדיונים בעצרת נדחו בגלל משא ומתן שהתקיים בווישינגטון בין נציגי ישראל לנציגי ארצות-הברית בשאלת הנסיר גה. עם זאת הגישו אינדונסיה, אפגניסטן, לבנון, סודאן, עיראק ופקיסטן, בד בפברואר, הצעת הח' למה לעצרת שביקשה לגנות את ישראל על אי-ציותה להחלטות ולקרוא למניעת עזרה צבאית, כלכי לית וכספית מישראל. הצעה זו לא הגיעה לכלל הצבעה. בו ביום הגיש המזכיר הכללי לעצרת דו"ח שפירט את התפקידים המוצעים של חיל האווים באיזור שרם-אלישיין וברצועת עזה.

ב-1 במאראס חודיעה ישראל על נכונותה לפנות את אזורי שרם-אלישיין ועזה. בנאומה בעצרת ביום זה, ציינה שרת התון הנחות וציפיות מסוימות:

"בזמן האחרון היתה הכרה גוברת והולכת כי מפרץ אילת הוא נתיב מים בינלאומי בו קיימת זכות למעבר חופשי ובתוסללב..."

"... לממשלתי נודע... כי גם מעצמות ומיות חשובות אחרות מוכנות להתחייב על העקרונות הנקובים בתזכיר ארצות הברית מ-11 בפברואר 1957 והן מתכוונות אף הן להשתמש למעשה בזכות של שיט חופשי ובתוסללב במפרץ ובמיצרים."

שיש להפשו בהקדם האפשרי, או עד להסכם סופי על עתידה של רצועת עזה.
 "עמדת ישראל היא, כי אם ייווצרו ברצועת עזה נתאים אשר יגלו סימנים של חזרת הקלקלות ששררו קודם, לכן, תשמור ישראל על החופש לפעול למען הגנת זכויותיה".

בהנחות ובציפיות שהובעו על ידי שרת החוץ תמכה בצורה זו או אחרת, נציגי 15 מדינות (ארצות הברית, צרפת, קוסטה ריקה, ברזיניה, איטליה, הולנד, ניד, זילנדה, אוסטרליה, בלגיה, קנדה, נורבגיה, שבדיה, פורטוגל, דנמרק ואיסלנד), כהדגישם הרגשה מיוחדת את תמיכתם בחופש השייט במיצרים.

כ־8 במאָרס דיווח המזכיר הכללי של א"ם על הש" למת הפיגוע והעצרת הפסיקה את דיוניה בבעיה.

בדיונים באו"ם בלטה ההבנה העמוקה והתמיכה לטיעון ישראל מצד מספר מדינות, בעיקר מדינות מסוימות במערב אירופה, באמריקה הלטינית ובחבר העמים הבריטי. כמה ממדינות אסיה ואפריקה לא היו מוכנות לתמוך בהצעות הערביות וזו אחת הסריבות לכישלון הערבים להעביר ההחלטה על סנקציות.*

היל התירום של א"ם

היל התירום של א"ם הוקם בהתאם להחלטות העצרת 4 במנובמבר 1956 ומ"7 בנובמבר 1956. לפיהן הוטלה עליו המשימה של פיקוח על הפסקת האש. עד כה משתתפים בו כוחות מ"10 מדינות: אינדונסיה, ברזיל, דנמרק, הודו, יוגוסלביה, נורבגיה, פינלנד, קולומביה, קנדה ושבדיה. מטקד החיל הוא גנרל איל-מ. ברנס. הסמכות העליונה לגבי החיל נתונה בידי המזכיר הכללי של א"ם. לידו שני עוזרי רים: ד"ר ראלף באנג'ן - לבעיות מדיניות ומינוזר גנרל טרמולה (פיני) - לבעיות צבאיות.

עודה מייצעת בראשותו של המזכיר הכללי מטפלת באותם ענייני החיל שלא נקבעו סופית בעצרת וההר רגים מגדר סמכויותיו הבלעדיות של המזכיר הכללי. המדינות המשתתפות בוועדה המייעצת הן: ברזיל, הודו, נורבגיה, פקיסטן, ציילון, קולומביה וקנדה. היוחדה הראשונה של חיל האו"ם הגיעה למצרים ב־15 בנובמבר.

כ־4 בדצמבר נכנסו יחידות החלוץ לשטח שפונה עליידו צה"ל בסיני והתקדמו על צירי הדרכים מקנטרת ומאיסמעליה. ב־15 בינואר פיגוע כוחות צה"ל את אל-עריש ואנשי חיל האו"ם נכנסו לעיר. כ־7 במאָרס פונתה רצועת עזה ו־8 במאָרס שרם-אל-שייך. חיל האו"ם נכנס לשני המקומות והוצב לאורך קו עזה. הגבול הבינלאומי ושרם-אל-שייך, הקים עמדות הצפית ומקיים סיוורים.

* על עמדתן של המדינות השונות ראה גם להלן בפיק "ישראל במשפחת העמים".

עם כניסת המינהל המצרי לרצועת עזה ב־14 במאָרס, בניגוד להנחות שקדמו לפינוי הישראלי, נשללו סמכר יותנו העיקריות של חיל א"ם, שצריך היה לקבל לידיו את האחריות למינהל הפנימי ברצועה. חיל האו"ם מקיים מגע עם שלטונות צה"ל באמצע עות קצין קשר ליד המטה הכללי של צה"ל.

יהודי מצרים

בתחילת נובמבר 1956 החלו להגיע ידיעות בדבר פעולת רדיפה שיטתית של השלטונות המצריים נגד יהודי מצרים. יהודים רבים נעצרו, רבים נאלצו לצאת את מצרים ורכוש יהודי גדול הוחרם.

עם התקבל הידיעות על הרדיפות נרתמו משרד החוץ והנציגויות בחו"ל לפעולה. שרת החוץ והנציג הקבוע של ישראל באו"ם עוררו את השאלה בעצרת: ב־27 בנובמבר 1956 פנתה שרת החוץ לנשיא העצרת במכתב וכן פנתה שנית ב־30 בנובמבר. מר אבן פנה במכתב לנשיא העצרת ב־13 בדצמבר וכן נשא נאום בעצרת ב־21 בדצמבר. כן נעשתה פעולה כלפי מר סדות בינלאומיים וממשלות ובקרב הציבור הרחב בעולם, כדי להבטיח עזרה והגנה ליהודי מצרים.

ביקור המזכיר הכללי של א"ם

המזכיר הכללי של א"ם, מר דאג מרשילד, ביקר בישראל בימים 9 ו־10 במאי 1957. בשיחות שהתקיימו בירושלים בינו לבין ראש הממשלה ושרת החוץ, בהשיחת תתפות חבר עוזרים משני הצדדים, הוחלפו דעות על המצב במזרח התיכון וגורמי המתיחות באזור. בהר דעה משותפת שפורסמה בתום השיחות אישרו ראש הממשלה והמזכיר הכללי מהדש את ההלמטם לא להסוך כל מאמץ כדי לקדם את השלום באיזור בהתאם למטרות של מגילת א"ם.

החרם הערבי

משרדו החרם הערבי הכלכלי על ישראל המשיכו בשנת הנסקרת בפעולתם ואף ניסו להגבירה. המכה העיקרית אשר הונחתה על החרם נבעה מתוצאותיו של מצעץ "קדש" שהור ופתח בפני המסחר הישראלי את הקשר עם אסיה ואפריקה דרך אילת. הפעולות המדיניות וההסברתיות בעקבות פריצת המצור על אילת אפשרו להעלות את פרשת החרם בכל היקפה בפני דעת הקהל העולמית. נציגי ישראל העלו בשנה זו את בעיית החרם גם על מספר במות ביני לאומיות אשר ההשכות בהן היו כנס הוועדה הכלכלית לאירופה שליד א"ם בגינבה, כנס הארגון הבינלאומי לתעופה אורחית בקראקס והכנס הבינלאומי של לשכות המסחר. בכל הכנסים הללו נתקבלו דברי הנציגים הישראליים בהבנה. העתונות העולמית הקדישה מקום נכבד לשאלה זו תוך הרגשת תמיכתה במאבקם של ישראל בהחרם, הנגד את אשיות א"ם,

הנשק הישראלית-מצרית וישראל חדלה מלהכיר בוועדה זו

עוד בעת מערכת סיני הפעילו המצרים גל נוסף של התקפות פדאיון מרצועת עזה. עם כיבוש הרצועה פסקו התקפות אלו. לאחר שפינה צה"ל את חצי האי סיני, פרט לרצועת שרבי-אלישיך, ב-22 בינואר 1957, ועד לפינוי רצועת עזה, אירעו 8 מקרי יוקוש בשטחנו ובתנוצאה מהם נפצעו 9 אזרחים ישראלים.

גל ההדירות וההתקפות גבר לאחר שפינה צה"ל את רצועת עזה ב-7 במאוס. מרבית ההתקפות המצריות מרצועת עזה למטרות שוד וגניבה, אולם ארעו גם כמה מקרי יוקוש.

ירדן

נחשול ההתקפות שהתחיל במרס 1956 גבר והלך במשך חודשי הקיץ והסתיו. במרס 1956 עד אמצע אוקטובר 1956 אירעו 441 התקפות משטח ירדן. האבידות שנגרמו לישראל כתוצאה מהתקפות אלו

בתקופה זו היו 36 הרוגים ו-57 פצועים. בליל 23 ביולי נזרק רימון לתוך בית הילדים של קיבוץ מעלה החמישה. ב-10 בספטמבר נרצחו 6 היילים ישראלים בהבל לכיש. גופותיהם נגררו לתוך שטח ירדן והוחזרו רק לאחר משא ומתן עם שלטונות ירדן. ב-12 בספטמבר נרצחו, בידי פדאיון שחדרו משטח ירדן, 3 צעירים דרוזים ששמרו על מחנה קידוח בעין עופרים מצפון לחצבה. ב-23 בספטמבר נפתחה אש אוטומטית מעמדות הלגיון הערבי במגדל מר אליאם על כנסי ארכיאולוגי ברמת רחל. 3 נהרגו ו-18 נפצעו. ב-24 בספטמבר הותקפו ביריות שתי נשים ממושב עמינדב שיצאו למסוק יזמים. אחת נהרגה. באותו יום נרצח מרקטוריס וחברו נפצע על ידי מונינים שחדרו משטח ירדן. ליד קיבוץ מעון חיים בעמק בית שאן. ב-3 באוקטובר הותקפה לכבת היפה-ירושלים באש מקלעים מתוך שטח ירדן. הנהג נפצע. ב-4 באוקטובר נרצחו 5 אזרחים ישראלים ואחד נפצע בהתקפה מן המארב בכביש סדום - באר שבע. ב-10 באוקטובר נהרגו שני פועלים ישראלים על ידי פדאיון שבאו משטח ירדן ליד אבן-היהודה. הרוצחים כרתו את אזני קרבתיהם.

תוקפנות גלויה זו נגד ישראל חיבה התגוננות. כוחות צה"ל תקפו את התנות המשטרה ובסיוע הלגיון הערבי שבהסוות בוצעו ההתקפות נגד ישראל. באליהות ב-12 בספטמבר 1956, בגרנדל ב-13 בספטמבר 1956, בחוסאן ב-25 בספטמבר 1956 ובקלקיליה ב-11 באוקטובר 1956.

במשך תקופה זאת גילו ועדת שבות הנשק הישראלית-ירדנית ומנגנון א"ש הערד יעילות ואי יכולת לננוע את התוקפנות הירדנית. אולת ידם של מוסדות שבות הנשק ואי יכולתם לטפל בתוקפנות הירדנית ולהבחין כיאות בין תוקף לבין נתקף, הגיעו

המושגת בחלקן על חרם נגד יהודים באשר הם יהודים, והפוגה בישראל, במדינות ערב עצמן ובתוכניות הפיתוח האזוריות.

יש לציין כי למרות פגיעות ספוראדיות, לא הצליח המלחמה הכלכלית הערבית לעכב את התפתחות קשרי החוץ הכלכליים של ישראל. גדל היקף כחד החוץ בכללו, במיוחד היצוא. נוספו קשרי תחבורה ימית חדשים, הופעלו קווים דרך אילת לאפריקה ולמזרח הרחוק. התרחבה פעילות הברות התעופה הזרות בישראל ואלו דורשות זכויות מיים נוספות. לעתים מעל שניתן להעניק מתוך שיקולי הגנת אינטרסים של הברת התעופה הלאומית שלנו. כן יש סימנים להגברת ממדי ההשקעות וקצבן של גורמי חוץ בישראל.

המצב בגבולות

גבול ישראל - מצרים *

לאחר הפוגה קצרה של שקט יחסי בעקבות הפסקת האש שהושגה על ידי המוכר הכללי של א"ש ב-18 באפריל 1956, חודשו המצרים את פעילותם התוקפנית. המוצבים המצריים החלו שוב מטרידים את יישובי הספר ואת המשמרות הישראלים ביריות מעבר לגבול. חוליות צבא מצריות חדרו לשטח ישראל ותקפו משמרות ישראלים. נמשכה ההסתננות מרצועת עזה ומסיני למטרות גניבה, הבלה ורצח. אבידות ישראל בגזרה המצרית מאז הפסקת האש ועד 29 באוקטובר 1956 היו 7 הרוגים ו-53 פצועים. אותה שעה הלכה ונתעצמה התכונה התוקפנית במצרים. המצרים התמידו בהפרת הסכם שביתת הנשק על ידי ריכוז כוחות צבא גדולים לאורך גבול ישראל ברצועת עזה ובסיני.

באיזור שבין קו אל קוסימה - אבו עגילה לבין גבול איזור ניצנה הורחבו במסיבי הצבא המצרי תוך הפרה גלויה של סעיף 8 בהסכם שביתת הנשק. ציוד ונשק הדישים ביותר שנמסרו למצרים בתוקף העיסקה המצרית-צבית זרמו לבסיסים אלה תוך כוונה ברורה להכין את הקרקע להתקפה על ישראל.

אותה שעה הגבירו המצרים גם את הפעלתן של חוליות הפדאיון משטחי המדינות השכנות בישראל.

ב-7 בנובמבר חודיע ראש המשטלה בכנסת כי "הסכם שביתת הנשק עם מצרים מת ונקבר... הוא שבק חיים לכל חי לאחר שרודן מצרים התעלל בו שנים שלמות, הפר עקרונותיו ומגמתו, הלל החלמות ונעצת הביטחון ומגילת א"ש. בהצהרותיו התוזרות ונשנות כי מצב מלחמת קיים בין ישראל ובין מצרים, סילק נאצר המהות והממטה של הסכם שביתת הנשק." ב-6 בנובמבר פורס משלחת ישראל לוועדת שבות

* ראה גם לעיל.

קישור ישראלים. כן הוא מציע הצבת משקיפי או"ם במקומות שונים באזורים המפורזים בצפון.

בהדשים יוגו ויולי הלה החמרה נוספת במצב גבול סוריה כתוצאה מיריות מטוּצבים סוריים לתוך שטח ישראל. סוריה הוזהרה באמצעות או"ם מפני התוצאות החמורות הממונות בהמשך תוקפנותה.

ל ב נ ון

הגבול הלבנוני הוסף להיות שקט יחסית כבשנים קודמות, פרט לכמה התקפות של הוליות פדאיון שחדרו מסוריה לישראל דרך שטח לבנון בעת מיבצע סיני ומיד לאחריו.

ישראל במשפחת העמים

ארצות הברית

יחסינו עם ארצות הברית בהדשים הראשונים של התקופה הנסקרת עמדו, כבשנה הקודמת, בסיומן דאי גותינו הנבחרונות. במרכז מאבקנו המדיני ניצבה תביעתנו לגשק להקמת הפער בזיון שנתהווה עם ביצוע העסקה הצ'כית-מצרית. ראש הממשלה, בנאומו בכנסת ב־15 באוקטובר 1956, סיכם את תוצאות מאמצינו בשמה זה לאמור: "ארצות הברית, שאנו חייבים לה תודה על עזרה רבה, מדינית וכספית, מיום ייסוד המדינה, הכירה להלכה בצורך לתקן מאון החימוש בין ישראל והארצות השכנות ועודדה בעלות בריתה לספק לנו נשק. אין אנו יכולים להסתפק בעידוד זה בלבד. . . . אולם אין אנו מווללים גם בערך העידוד, שהיו לו תוצאות ממשיות".

מיבצע סיני וההתפתחויות שכאו בעקבותיו העמידו את היחסים שבין ישראל לארצות-הברית במבחן קשה. עם היוודע דבר גיוס המילואים בישראל, בסוף אוקי טובר 1956, פנה נשיא ארצות-הברית בשתי אגרות לראש הממשלה בקריאה להימנע מיוזמה שתהיה עלולה לסכן את השלום. מיד עם התחלת מערכת סיני נמלה ארצות-הברית את היוזמה לידה וכינסה באופן דחוף את מועצת הביטחון. ב־31 באוקטובר פנה נשיא ארצות-הברית בשידור לעם האמריקני כדי להסביר את עמדת ממשלת ארצות-הברית נוכח הטעם. מר אייזנהאור תיאר את ההתפתחות שקדמה למשבר: "המצב", אמר, "הוחמר לאחרונה ללא צורך עלידי מדיניות מצרית שכללה זיון בנשק קומוניסטי". כן ציין כי הגו ער להששתיהן של ישראל, של בריטניה ושל צרפת, שהיו נתונות להתגרונות המורות החזרות ונשנות. עם זאת הבהיר כי ארצות-הברית אינה מכיר רה בשימוש בכוח אמצעי מתאים ליישוב סכסוכים בינלאומיים. גם מוכיר המדינה האמריקני, בנאומו ב־3 בנובמבר בעצרת ההירום של או"ם, הזכיר את התתי גרויות המצריות ובמיוחד את ההפרה של החלטת מועצת הביטחון משנת 1951 הקוראת למעבר חופשי

לישאם בעמדת ההתעלמות שנקט יושב ראש ועדת שביתת הנשק הישראלית-ירדנית ב־1 באוקטובר 1956, כלפי אחריות ירדן להתקפת הדמים מעמדות הלגיון על קבוצת הארכיאולוגים ברמת רהל. נוכח התכחשות ירדן ליסודות ההסכם והתעלמותה מהד הלמות ועדת שביתת הנשק ונוכח התעלמות האו"ם ממדיניות ירדנית זו, החליטה ישראל להפסיק את השתתפותה בישיבות השגרתיות של ועדת שביתת הנשק. המגע עם נציגי ירדן לשם מיפול בבעיות גבול נמשך במסגרת ועדת המשנה של הוועדה ובפגישות מקומיות לאורך הגבול.

בעת מיבצע סיני גברה פעילות הפדאיון בהשראה מצרית משטח ירדן. לאחר ששמדיה קמנו לקראת סוף שנת 1956 ניכרת הרגעה יחסית בגבול ירדן.

סוריה

בהודשי קיץ 1956 שרר שקט יחסי לאורך גבול סוריה. בעת מיבצע סיני ארעו כמה התקפות פדאיון בצפון הארץ שבוצעו על ידי חוליות מתקיפים שחדרו לישראל משטח סוריה או דרך שטח לבנון. עונת הדיג כסתו ובחורף 1957-1956 הלפה בלא תקריות חמורות. עם זאת ארעו כמה הפרעות לדייר גים ישראלים בצפון הכנרת.

ב־13 בפברואר 1957 הופעלה עמדת הצפית של משקיפי או"ם בחוות במיחה בצד הסורי של הגבול. בהדשים מארס ואפריל 1957 גברה במידת מה המתחות בגבול הסורי כתוצאה מיריות מטוּצבים סוריים לתוך שטח ישראל באזורי הדררה, כפר סולד ושטח לנה וכן כתוצאה מהחזרה סורית לשטח ישראל לעיבוד ולמרעה לאיחוקיים, בעיקר באדמות שאר ישוב.

נסיגה הממושך של סוריה להבל בתוכניות הפיתוח של ישראל בצפון הארץ מצא ביטוי נוסף בטאמצייה למנוע הקמת גשר כדרום החולה הדרוש להשלמת מפעל הייבוש. ראש מטה או"ם בפועל דחה, בדו"חו מ־20 באפריל 1957, את התביעה הסורית לפירוק הגשר ואישר את זכותה של ישראל להקימו. ב־13 במאי 1957 ערערה סוריה בפני מועצת הביטחון על החלטת ראש מטה או"ם. כל חברי המועצה, חוץ מנציגי יוראק וברית המועצות, סמכו ודיחם על מסקנות ראש מטה או"ם בעניין הגשר. דעה זו מצאה ביטוי בדברי הסיכום של הנשיא התורן של המועצה לחודש מאי, מר הגני קבוט לודג, מארצות הברית. בזמן הדיון נתעוררה השאלה הכללית של האיזור המפורז בגבול הסורי וראש מטה או"ם נתבקש להגיש למועצת הביטחון דין והשבון על המצב באיזור זה.

ב־27 ביוני הגיש ראש מטה או"ם בפועל את הדו"ח. בדו"חו מציע קולונל לירי מתן חופש תנועה למשקיפי או"ם באיזור המפורז בגבול הסורי גם ללא ליווי קציני

ומעשי תגמול וכי יש צורך כי כוח או"ם יוכנס לרצוף עתה אשר למפרץ אילת והגישה אליו—הרי לדעת ארצות-הברית המפרץ הוא נתיב מים בינלאומי ואין לשום אומה הזכות להפריע בכוח את המעבר החופשי ובתום לב במפרץ ודרך מיצרי טיראן. בקשר לזה הודו כרה ההבטחה שקיבלה ממשלת ארצות-הברית ממצד רוב בשנת 1930 כי המעבר במיצרים יישאר חופשי בהתאם לנהוג הבינלאומי ולעקרונות המקובלים במשפט העמים. אולם, לדעת ממשלת ארצות-הברית תהיה ישראל זכאית ליתנות מחושש שיש זה רק לאחר שתיסוג אל מאחוריו קווי שביתת הנשק.

ישראל השיבה בתוכר ט"ו בפברואר, בו הביעה הערכתה על עמדת ארצות-הברית כי המפרץ הינו נתיב מים בינלאומי, בהם לעוה, ציינה ישראל כי אין להחזיר את המצרים לרצועה, שהפכה בימי הכיבוש המצרי לבסיס התקפה על ישראל.

לחן ארצות-הברית גבר והלך ושוב הועלתה— ובייתר תוקף—האפשרות של הטלת סנקציות. ב"ט 20 בפברואר שלח נשיא ארצות-הברית שדר חדש לראש הממשלה, בו הביע את התקוה כי גוריע מיד על קיום החלטת הפינוי וסמך על רצונה הנחרץ של כל שותרי הצדק להביא לזוי מצב שיתאים לעקרונות הצדק והמשפט הבינלאומי. לאחר התייעצות עם מנהיגי הקונגרס בה לא הוסקו מסקנות סופיות בשאלת הסנקציות, פנה הנשיא ב"ט 20 בפברואר לעם האמריקני בשידור טלוויזיה בו אמר, בין היתר, כי אם תפנה ישראל את השטחים הכבושים, יהיה מוטל על או"ם להכתיב כי במסגרת התיכון השורר מידה גדולה יותר של צדק ותקופה על החוק הבינלאומי מאשר בעבר. ארצות-הברית, כתברה באו"ם, תדאג לסידורים כאלה של כוח או"ם שיבטיחו כי רצועת עזה לא תישמש עוד מקור של הסתננות מווייגת ומעשי תגמול, ות"ד מצרים. בהם למפרץ אילת הוד הנשיא איזנהאור על דעת ממשלת ארצות-הברית שהובעה בתוכר ט"ו בפברואר.

אין ארצות-הברית מניחה כי אם תסוג ישראל, תמנע מצרים את השייט הישראלי בתעלת סואץ ובמפרץ אילת. אם תפר מצרים אחר כך את הסכם שביתת הנשק או התחייבויות בינלאומיות אחרות, תצטרך קהילת העמים לשפל בדבר בתוקף.

בהמשך המשאומתן עם ארצות-הברית, שהתנהל תחת לחץ כביר ובצל האיום בסנקציות, עשו נציגי ישראל טמאין להפריד בין בעיית המצרים לבין בעיית עזה. ישראל הודיעה לארצות-הברית על נכונותה לסגת מרצועת החוף של המיצרים, אם יובטח חופש השייט לאניותיה, אשר לעוה, הוסיפה ישראל למען כי אין להחזיר שמה את המצרים בשום תנאי.

במצב זה של קיפאון הצטרפו נציגי צרפת וקנדה לדיונים בושינגטון. כתוצאה מדיונים אלה הועלתה

של אוננות ישראליות בתעלת סואץ, אך שלל בצורה החלטית את השימוש בכוח צבאי. כסיכום העמים כי אין להחזיר לקדמותם את התנאים שהביאו לזרי ההתי לקחות וכי שומה על ארגון האומות המאוחדות להביא לזרי השלמת תנאים על צדק.

ב"ט 27 בנובמבר פנה נשיא ארצות-הברית בקריאה חרופה לראש הממשלה להחזיר את כוחות צה"ל משטח מצרים בהתאם להחלטות העצרת. באגרתו הודיע מר איזנהאור על שיגור כוח החירום של או"ם למצרים והביע את רצונה של ארצות-הברית כי לאחר הנסיגה יינקטו צעדים חדשים ונמרצים לפתרון בעיות היסוד שגרמו לתסבוכת הנוכחית. מר איזנהאור סיים בהבעת דאגה פן תהבל מדיניות ישראל בשיתוף הפעולה הידידותי בין שתי המדינות. בהשובתו הודיע ראש הממשלה, ב"ט בנובמבר, כי ישראל תפנה את סיני לכשייעשו סידורים מתאימים עם כוח החירום של או"ם. עמידתה האיתנה של ישראל על תנאים שיאפשרו לה להשלים את הפינוי, הדיינו הבטחה חופש השייט ואי חידוש תוקפנות מרצועת עזה, והפעולה ההסכי רתית והדיפלומטית הנמרצת שנקטה, הוללו בתהרגה לשינוי ניכר וטובה בדעת הקהל האמריקנית.

לעומת זאת התרף בייתר עוז הויכוח בינינו לבין ממשלת ארצות-הברית. לאחר שנתקבלו בעצרת ההחלטות מיום 2 בפברואר, שלח נשיא ארצות-הברית, ב"ט 3 בפברואר, איגרת לראש הממשלה, בה קרא להשלמת הפינוי בהתאם להחלטות, בתשובתו ציין ראש הממשלה את מידת האופה ואיפה שנוקט או"ם כלפי ישראל וכלפי מצרים, בהצביעו על הפרותיה של מצרים את הבטחותיה ואת התחייבויותיה הבינ לאומיות מבלי שאלה אשר הכוח והסמכות בידם יעשו דבר.

נזכר איזנהאור של ישראל לוותר על תנאיה לנסיגה הועלו הצעות באו"ם להפעיל עליה לחץ תוך איום בסנקציות.

דבריהם של הנשיא ומוכיר המדינה האמריקניים על אפשרות של הטלת סנקציות, עוררו התנגדות פוערת בדעת הקהל האמריקנית. ראשי שתי הסיעות בסנאט וצירי בית המורשים משתי המפלגות, אנשי דת וציבור חשבים וסטנטי פועלים, טענו כי אין לאיים על ישראל בסנקציות שעשה שמצרים הופשית להפר, ללא עונשין, את התחייבויותיה הבינלאומיות. עמדה זו השתקפה גם ברובת הגדול של העתונות האמריקנית.

בטמאין לשבור את הקיפאון שלחה ממשלת ארצות-הברית, ב"ט 11 בפברואר, תוכר לממשלת ישראל בו צוין כי אין לעצרת או"ם הסמכות לשנות סעיפי הסכם שביתת הנשק המקנה למצרים "זכות האחריות והכיבוש", עם זאת יש להכריע בדבר עתידה של רצועת עזה באמצעות או"ם. ממשלת ארצות-הברית מכירה כי הרצועה היתה מקור של הסתננות מווייגת

הצעה חדשה ששימשה יסוד לדיונים נוקבים בין נציגי ישראל לבין ארצות-הברית ובעקבותיהם מסרה שרת החוץ בעצרת אר"ם, ב-1 במרס, הודעה על פיניו רצועת עזה והחוף של מיצרי אילת. לאחר הודעתה של שרת החוץ אמר נציג ארצות-הברית כי ההצעה הרה הישראלית כוללת דברים שהושמעו כבר בעצי-רת או עלידי המזכיר הכללי או תקנות וציפיות שאינן נראות לארצות-הברית ככלתי מתקבלות על הדעת. הוא חזר והדגיש את האופי הבינלאומי של מפרץ אילת ואמר כי כוונת ארצות-הברית להשתמש בזכות השיטת החופשי במפרץ ובמיצרים. אשר לרצועת עזה, טען כי מבחינה משפטית יש לתכנן את עתידה במסגרת הסדר שכירת הנשק. עם זאת מקווה ארצות-הברית כי שלטון אר"ם יוכל להמשיך ולמלא שם תפקיד יעיל עד להסדר סופי ביחס לרצועה או עד להסכם כללי סופי בין הצדדים.

בהדגה שעוררו בישראל כמה מדברי הנציג האמריקני, ביחוד בקשר למעמדה של רצועת עזה, הביאו לבורורים נוספים עלידי נציגינו בושינגטון.

ב-2 במארס שלח הנשיא אייזנהאור איגרת לראש הממשלה בה אמר, בין השאר:

"ידיעתי כי החלטתה של ממשלת ישראל לא היתה קלה, אולם אני מאמין כי לא תהיה סיבה לישראל להתחרט... אשר לתקנות וציפיות שהושמעו עלי ידי שרת החוץ שלך ועלידי אחרים, הריני מאמין כי מתקבל על הדעת להחזיק בתקנות וציפיות אלה, ואני רוצה כי תדע שארצות-הברית, כידידת כל הארצות שבאיזור וכחברה נאמנה באר"ם, תחפש דרכים כדי שתקנות אלו לא יעלו בתוקף".

וען קצר לאחר הפיגוע, משהועמדנו בפני תהליך של החזרת המצרים לרצועת עזה, בניגוד למסכם, יצאה שרת החוץ לושינגטון כדי להעמיד את ממשלת ארצות-הברית על חומרת המצב ועל האחריות שהיא נטלה על עצמה. בתום השיחות בין שרת החוץ לבין מר דאלס פורסט, ב-18 במארס, הודעה משותפת, בה חזר מזכיר המדינה על תמיכתה של ארצות-הברית בתקנות וציפיות שהביעה ישראל וביחוד בקשר לאחריות אר"ם ברצועת עזה. הופש השיטת של ישראל במיצרי טיראן והפעלת תעלת סואץ לפי ששת העקרונות שנתקבלו במועצת הביטחון באוקטובר 1956.

ביקורו של מר ריצ'רדס

השגריר גיימס פ. ריצ'רדס, שליחו המיוחד של נשיא ארצות-הברית, ביקר ב-2 במאי 1957 בישראל כדי להסביר את העקרונות והמטרות של המדיניות האמריקנית לגבי המזרח התיכון, כפי שהוצעה עלידי הנשיא אייזנהאור.

ב-21 במאי פורסמו עלידי ממשלת ישראל ועלידי ממשלת ארצות-הברית חילופי הודעות. בהודעתה מקדמת ממשלת ישראל בכרכה את תמיכת ארצות-

הסיוע הכלכלי האמריקני

הסיוע הכלכלי מארצות-הברית בשנים עשר החדשים מדי ביולי 1956 ועד 30 ביוני 1957 הגיע לסכום של 35.7 מיליון דולר, לעומת 53 מיליון דולר שניתנו בשנה הקודמת.

מן הסכום הכולל שהתקבל בשנת 1956/57 הועברו 23 מיליון דולר במסגרת סעיף "הסיוע לפיתוח" של תוכנית סיוע החוץ האמריקני, מהם 10 מיליון דולר כהלוואה לשלושים שנה שתוחזר במטבעי ישראל, ו-15 מיליון דולר כמענק שתמורתו קיבלנו בעיקר תר צרת הקלאית. הסכום הנותר, בשיעור 10.7 מיליון דולר, כלל בעיקר עודפי תוצרת הקלאית שמופקו במסגרת החוק האמריקני ל"פיתוח המסחר והסיוע הקלאי".

נוסף לכך קיבלה ישראל בתקופת הנסקרת סיוע טכני, בסכום של 1.6 מיליון דולר, יבוא ספרים, עתונים, כתבי-עת ותקליטים אמריקניים תמורת תשלום במטבעי ישראל. נמשך בהיקף של 1.5 מיליון דולר לערך.

משלחת של הבנק ליצוא וליבוא ביקרה בישראל בחודש יולי 1957. מטרת הביקור לבדוק את השימוש בהלוואות שיששראל קיבלה בעבר ואת רקע הבקשה להלוואה בסך 75 מיליון דולר שהגישה ממשלת ישראל לבנק לתוכניות פיתוח קלאי.

מביצע סיני הביא לידי הפסקה זמנית של פעולות הסיוע האמריקני בישראל. בסוף מארס חודש המגע להמשך הפעולות.

ב-1 באפריל ביטלה ממשלת ארצות-הברית את איסור הנסיעה לישראל למצרים, לסוריה ולירדן שהטילה על אזרחיה בפרוץ המסבר במזרח התיכון.